

29. november

Ureja uredniški
odbor — Glavni
in odg. urednik
Jože Štular —
tel. 22-521, lok.
82 — Tisk in
klišej CP »Go-
renjski tisk«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VIII. — ŠTEVILKA 21.

KRANJ, 25. NOVEMBRA 1968

Seminar za člane delavskega sveta podjetja

Končno drugače!

V petek in soboto, 25. in 26. oktobra so imeli člani delavskega sveta podjetja in predsedniki organov družbeno političnih organizacij dvodnevni seminar v Bohinju.

Od 36 vabljenih se je seminarja udeležilo 33, navzoči pa so bili tudi predsednik sindikalne in mladinske organizacije ter sekretar ZK.

Seminar je bil vsebinsko pripravljen na osnovi ankete — o njej smo obširno pisali v 18. šte-

vilki glasila — obravnavali pa so predvsem področja, ki jih upravljali manj poznajo. Morda je bil seminar zaradi tega za udeležence bolj zanimiv kot so bili podobni v preteklih letih. Najbrž pa bo tudi držalo, da so pripravljenci letošnjemu načrtu seminarja posvetili dosti večjo pozornost — tako vsebini dobro izbranih tem, kako tudi enemu najbolj pomembnih faktorjev sestankov, razgovorov, predavanj ipd. aktivnemu sodelovanju udeležencev s predavatelji in informatorji.

Da nekoliko jasneje opredelim gornjo trditev, moram povedati, da je bilo v Bohinju ob vsakem predavanju namenjeno še toliko časa za razgovor oz. razpravo s predavateljem. Prav ta način, kot kaže, je vzpodbujal seminariste, da so se počutili kot aktivni udeleženci nekega razgovora in ne samo poslušalci, zato je časa za razgovor po predavanju skoraj vedno manjkalo.

Kako je potekal seminar?

Prvi dan seminarja sta bili na dnevnem redu dve temi:

- Organizacija podjetja,
- Gospodarski sistem in samoupravnost podjetja.

O prvi temi je predaval in vodil razgovor Stefan Marcijan, analitik in programer kadrovske službe, o gospodarskem sistemu in samoupravnosti podjetij pa je govoril Slavko Zalokar, predsednik skupščine občine Kranj.

Pri razgovoru s tov. Marcijanom so seminaristi s svojimi vprašanji in pripombami izrazili predvsem tole misel: pri nadaljnjem utrjevanju samoupravljanja in doslednejšem uveljavljanju osebne odgovornosti je predvsem potrebno, da vsakdo izmed nas dela in se ravna po določilih našega statuta in pravilnikov, ki smo jih sprejeli na osnovi naše prakse in zato, da bi kar najbolje urejali naše odnose.

»Organizacija dela v Savi je dobro urejena in če bi funkcionirala tako, kot je napisano, bi bili kvaliteta in količina dela občutno boljši,« je bil zaključek razgovora.

V popoldanskem predavanju nas je tov. S. Zalokar seznanil z delom Skupščine občine, s težavami in načrti za prihodnje. Ko je tov. Zalokar govoril o delu skupščine, je opozoril med drugimi (Nadaljevanje na 2. strani)

Cas, ki nezadržno hiti naprej, briše spomine, v katerih se zrcalijo dogodki, ob pomembnih obletnicah privro spomini z živo silo na dan in potem se zamislimo...

V novembrskih dneh leta 1943 se je odločila usoda jugoslovanskih narodov in zgodovina je začela pisati novo poglavje, ki so ji ga narekovali ljudje in tedanji čas. Ugotovitev nove, zvezne države, sestavljene iz več republik na ozemlju okupirane in razdejanе dežele, bivše trhle kraljevine, kjer so divjali težki boji za osvoboditev, je bila v tem času prava, resnična izjava enotnosti, to je bila postavitev trdnega temelja, na katerem naj bi zrasla stavba nove ljudske države.

Nemogoče notranje razmere v državi, bivši Jugoslaviji, so že dolgo časa pred njenim naglim razpadom ob vходу nemških okupatorjev napovedovale spremembe zaradi nevzdržnega stanja, v katerem tedanja oblast ni bila kos položaju, ki se je zaostril, še posebno ob začetnem prodoru nemškega militarizma na ozemlja sosednjih držav. Poskus paktiranja te oblasti s fašistično Nemčijo je pri vsem jugoslovanskem narodu vzbudil val protestov, kar je bil spontan izraz ogorčenja zaradi izdajstva. S tem, da je jugoslovansko ljudstvo obsodilo tako politiko, je hkrati obsodilo tudi vladno samo. Tako je dejansko prenehala njena oblast nad tem ozemljem, saj je malo kasneje tudi ta vlada v naglici zapustila državo in ljudstvo zmagovitemu okupatorju.

V zavzeti deželi pa je okupatorja čakal že odpor, ki je že od vsega začetka potekal bolj ali manj organizirano. Dolgo zatirana, kapitalistični državi in njenemu redu nevarna in zaradi tega prepovedana Komunistična partija je bila pripravljena na dogodke že pred okupacijo, tako da okupator ni našel dežele tako nepripravljene in razbite, kakor je bilo to prvotno videti.

Z uporom, ki se je v kratkem času razširil po vsem ozemlju, je uspelo osvoboditi izpod okupatorjevega jarma cela ozemlja, na katerih je potem ljudstvo samo vzpostavilo svojo oblast. Uspehi proti okupatorjem so vzdrževali aktualno misel o pravi ureditvi bodoče države, za katero so že bile postavljene osnove v skupni bratski udeležbi v boju zoper sovražnika. Nevzdržna je bila misel na povrnitev na staro ureditev, ki je pomenila že sama po sebi očiten anahronizem.

Zasedanje AVNOJ-a v Jajcu je dalo tudi na to odgovor, saj drugače tudi ni bilo mogoče:

29. NOVEMBRA LETA 1943 JE BILA PROGLASENA NOVA DRŽAVA, FEDERATIVNA LJUDSKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA.

ZA TA VELIKI PRAZNIK VSEH JUGOSLOVANSKIH NARODOV VAM VSEM PRAV PRISRČNO ČESTITAMO!

Udeleženci seminarja pred hotelom Zlatorog v Bohinju.

Novemu podjetju na pot

Referendum za spojitev Standarda in Save je dokazal, da sta oba kolektiva zrelo presodila prednosti predlaganega integracijskega programa in se z večino odločila za skupno razvojno pot. Novo podjetje se bo imenovalo po večjem, to je Sava, industrija gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov.

Zdaj, po referendumu je predvsem važno, da ne ostane v novem podjetju samo pri skupnem imenu, ampak da se realizira koncept združitve in razvoja, kot je bil predlagan v ekonomskem elaboratu, na osnovi katerega smo se z referendumom odločili za spojitev.

Proces združevanja dejansko vsebuje dvoje: eno je ureditev formalno pravnih in organizacijskih zadev, ki bodo ustvarile zunanjo sliko enotnega podjetja, druga pa je, to novo gospodarsko enoto notranje oživeti, vskladiti in usposobiti tako, da bo vsaka akcija posameznika ali skupine odraz koncepta novega podjetja, ne pa odraz pripadnosti k enemu ali drugemu. Če bomo to uresničili, bomo že lahko ugotavljali, če je integracija na pravi poti.

Kot je bilo že večkrat omenjeno, bo prva faza, ki jo lahko imenujemo »privajanje« drug na drugega najtežja, kar pomeni hkrati graditi nove baze za perspektivno rast podjetja.

Organizacija novega podjetja se bistveno ne bo razlikovala od sedanj. Število proizvodnih delovnih enot se bo povečalo za tri nove, to je proizvodnjo naravnega usnja, proizvodnjo umetnega usnja (VIST) in proizvodnjo kemičnih izdelkov. V strokovnih službah bo nova delovna enota »marketing«, ki bo proučevala in analizirala tržišče in ga s propagandnimi akcijami seznanjala o proizvodnem programu podjetja. Tudi organizacija samoupravljanja je v novem podjetju podobna kot dosedanja v Savi.

Novo podjetje je po ekonomskem potencialu eno najmočnejših v občini in republici. Po gospodarskem načrtu za leto 1969 bo namreč vrednost proizvodnje preseгла 30 milijard SD, 3,5 milijarde SD bo ustvarjenih razpoložljivih sredstev za pokrivanje dolgoročnih obveznosti. Naš cilj v perspektivi je, da naše pozicije obdržimo, kar pa nas obvezuje, da predviden program dosledno realiziramo.

Prejšnji petek sta imela v sejni sobi Skupščine sejo delavska sveta Sava in Standard. Volili so predsednika (Tine Klemenčič) in njegovega namestnika (Peter Jekovec) ter sprejela konkretne sklepe za dokončno združitve.

Pred mladimi nove naloge

Mladi v naši tovarni nadaljujejo lani dobro začeto delo — utemeljeno lahko napišem uvodni stavek.

Obračun dela na mladinski konferenci jim je pokazal, kaj so naredili lani od vsega, kar so imeli v načrtih, ugotovili pa so tudi, čemu morajo posvetiti več pozornosti v letošnjem letu.

V začetku lanskega leta jih je predvsem trlo dvoje vprašanj: kako vključiti v aktivno delo čim širši krog mladih na kateremkoli področju: športnem, kulturnem, političnem idr. Naslednje, čemu so namenili več pozornosti, je bilo idejno-politično izobraževanje mladih.

Vključevanje mladih v športne in kulturne akcije je povsem

uspelo, program izobraževanja pa jim ni šel od rok. O vsem tem so na mladinski konferenci razpravljali precej kritično in odločno, zato je program dela za prihodnje obdobje samo dopolnjen še z novimi nalogami, sicer pa bodo nadaljevali lani začeto delo.

Potreba po kontinuiteti pri delu družbenih organizacij, predvsem pa njihovih organov prav v zadnjem času močno izstopa. Menimo, da organi družbeno političnih organizacij ne bi ob vsaki konferenci, ob izvolitvi novih članov in predsednikov pripravljali tudi popolnoma nove programe dela, temveč naj bi leti temeljili na (ne)opravljenem delu, dopolnjeni pa bi bili z novimi nalogami.

Kako in katerih nalog se bodo mladi letos najprvo lotili, nam je povedal predsednik mladinske organizacije v Savi Peter Bogataj.

»V tem času smo priča naglemu razvoju industrije in tehnike, pa tudi času, v katerem se politična situacija v svetu zaostruje. To terja od nas mladih, da se združujemo in zastopamo enotno mišljenje. Vzporedno s tem je nujno, da se čim tesneje povežemo z družbeno-političnimi organizacijami, ker bomo le tako seznanjeni z realno sliko položaja. Mladinski aktivni morajo bolj kot doslej postati politične organizacije.

Nadaljevanje na 2. strani

Končno drugače!

(nadaljevanje s 1. strani)

gim tudi na premajhno aktivnost članov skupščine, predvsem pa na to, da se nekateri člani neredno udeležujejo sej. S tem onemogočajo delo najvišjega organa občine in zavlačujejo tekoče reševanje problemov. »To vam povem zato, ker se tiče tudi vas, saj imate v Skupščini dva odbornika,« je dejal tov. Zalokar.

»Pri težavah naj omenim precejšnje nezainteresiranost kranjskih podjetij do združevanja. V Kranju imamo namreč precej majhnih podjetij, ki so v stalnih ali občasnih težavah. S pametnim združevanjem, enotnejšimi načrti, skupnimi strokovnimi in finančnimi močmi pa bi nedvomno lahko boljše poslovali. V skupščini smo že nekaterim predlagali, naj razmislijo o možnosti združevanja — toda do sedaj brezuspešno,« je dejal tov. Zalokar. Dodal je še: »Zdi se mi potrebno, da izvezem Savo, ki poleg modernizacije tovarne misli tudi na možnost združevanja s podjetji, ki imajo vam podobne načrte.«

Nato nas je tov. Zalokar obširno seznanil s komunalno problematiko, informiral tudi, kako je z gradnjo tovarne v Kranju. Na koncu razgovora je predsednik Skupščine občine Kranj dejal: »Vloga Save, njen vpliv v družbeni skupnosti bi moral biti večji kot je! Na to bi morali najbolj vplivati odborniki v Skupščini občine Kranj, ki jih skoraj ni slišati. Kolikor vem, je ta vpliv v družbeno političnih organizacijah močnejši.« Tov. Zalokar je nadaljeval:

»Gre za to, da Sava le veliko vlaga v družbeni standard, v izobraževanje, strokovne kadre, v obnovo tovarne. Nedvomno pa premalo v svoje uveljavljanje v komuni. Stališče Save, njena pripravljenost pomagati pri urejanju problemov v komuni, je zelo pozitivna. Moram reči, da sem pri vas, v vaših organih upravljanja, družbeno političnih organizacijah in strokovnih delavcih vedno našel razumevanje za naše potrebe ali naše predloge.«

Naslednje predavanje in razgovor je obsegalo organizacijo samoupravljanja v Savi. Predavanje in razgovor je vodil Franci Rakovec, organizator upravljanja. Po predavanju so nekateri udeleženci postavili vprašanja, ali le ni res ob vsaki seji npr. delavskega sveta podjetja predložena preveč materiala, posebno še, ker se dostikrat zgodi, da material dobijo tri dni pred sejo, in to 30 ali več strani. Nekaj časa v razpravi je vzel tudi dialog o prekinitvi dela (ne v Savi, temveč kot pojav, o katerem pogosto lahko beremo v dnevnem tisku.).

Ob tem se postavlja dvojno vprašanje, ki druga drugo izključujeta: ali niso ustavitve dela predrag način urejanja spornih zadev in

nasproti temu so primeri, da rešitev nekega problema čaka mesece in mesece, če pa delavci ustavijo delo, se vse strokovne službe in tudi družbeno politične organizacije vržejo na delo in rešujejo.

Govorili so tudi o obveščanju delavci, ki vstopajo v tovarno pri vratarju na Jeperci, so prikrajšani za zidne informacije in tudi informatorja ne dobivajo redno, prav tako je z delavci v naših prodajalnah.

Predzadnje in zadnje predavanje sta vodila Borut Snuderl, vodja kadrovske službe o poslovnem sodelovanju in Janez Beravs o nalogah organov upravljanja in razvoju podjetja.

Tov. Snuderl je udeležence obširno seznanil (tako obširno, da je nekdo izjavil, naj bi takšne informacije posredovali kolektivu o spojitvi Standard-Sava), s pomenom združevanja in s primeri zelo uspešnih integracij tam, kjer so se tega lotili načrtno, strokovno in ekonomsko utemeljeno. Tov. Snuderl je poudaril, da slabi primeri integracij v Jugoslaviji ali celo v naši bližnji okolici vlivajo delavcem nezaupanje do združevanja. Zato, je opozoril, je najbolj pomembno, da prav v primeru Standard-Sava delavci na osnovi analiz in predlogov spoznajo sami upravičenost združitve in se nato zavestno odločijo.

Tov. Beravs je v razgovoru dejal, da smo lahko v celoti zadovoljni z dosedanjim delom organov upravljanja, saj so doslej nudili vso podporo dobrim in koristnim predlogom strokovnih služb. Dodal je, da ves kolektiv, predvsem pa še delavski svet podjetja, tudi v prihodnje čakajo odločitve, ki bodo iz leta v leto izboljševale našo gospodarsko moč in s tem tudi pogoje dela in življenja delavcev. Tov. Beravs je opozoril člane delavskega sveta podjetja, naj njihovo odločanje in razprave temelje na mnenju dobrih delavcev, saj je to zagotovilo, da bodo sprejete odločitve tudi izvršene.

Tako se je zaključil dvodnevni seminar. V razgovorih je sodelovalo dve tretjini udeležencev seminarja. Postavljali so vprašanja in dajali pripombe. Mislim, da je k uspešnemu delu seminarja največ pripomogla tov. Rakovec, saj je sodelovala na vseh predavanjih in razgovorih.

Del programa izobraževanja članov organov upravljanja je zaključen. Kmalu bodo na vrsti naslednja predavanja.

V imenu tistih, ki bodo predavanja poslušali, naj zaželim, da bi bila takšna, kot so bila v Bohinju.

Na kraju zapisa se v imenu udeležencev zahvaljujemo tudi osebju hotela Zlatorog v Bohinju, ki so s solidno posrežbo in drugimi uslugami poskrbeli za dobro počutje.

JOŽE ŠTULAR

Takole je bilo na volišču v Savi — obr. II.

Kaj menijo člani DS podjetja o svojem delu?

Ob koncu seminarja v Bohinju smo med udeleženci izvedli tudi majhno anketo. Želeli smo izvedeti, kaj člani delavskega sveta podjetja menijo o svojem delu

Vseeno pa so odgovori zanimivi in o seminarju ter kakšne predloge imajo. Anketo smo pripravili nabitro, zato ima gotovo tudi pomanjkljivosti.

vi, zato jih objavljamo:

1. Kolikokrat ste bili že član delavskega sveta podjetja?

- enkrat 15
- dvakrat 4
- več kot dvakrat 5
- niso odgovorili 8

2. Ste član organov družbeno političnih organizacij?

- da 13
- ne 16
- ni odgovoril 1

3. Ste član organov upravljanja v delovni enoti?

- da 13
- ne 19
- ni odgovoril 1

4. Delate v organizaciji na terenu?

- da 13
- ne 19

Od tega 4 v SZDL, 2 v DPM, po 1 pri ZB, RK, pri športu, gasilcih, PD, sindikatu in v krajevnih skupnostih.

5. Katera področja, ki jih obravnate na sejah, se vam zde pretežka?

— najtežja se članom delavskega sveta podjetja zde finančno poročilo, (12x), nato slede investicije (5), nato nagrajevanje (4) itd.

Takole pa je bilo na volišču v Standardu.

6. Se vam zde dnevni redi sej delavskega sveta preobsežni?

- da 16
- ne 10
- brez odgovora 8

7. Kako razpravljate in odločate na sejah delavskega sveta podjetja?

— na osnovi mnenj tistih, ki so vas izvolili 13
— na osnovi svoje presoje in mnenja volilcev 5
— na osnovi lastne presoje 4
— na podlagi predloga strokovne službe 1

— brez odgovora 6

8. Ali vedno in v celoti zaupate predlogom strokovnih služb?

- da 22
- ne 7
- brez odgovora 4

9. Na vprašanje, kdo razen članov delavskega sveta podjetja naj bi še prisostvoval njihovim sejam, je skoraj vsak drugače odgovoril — razen 11, ki sploh niso odgovorili. Nekateri predlagajo, naj sejam prisostvujejo predsedniki svetov delovnih enot, nekateri predlagajo vodje delovnih enot. Najbolj zanimiv je odgovor, naj seji prisostvuje vsak, ki želi aktivno sodelovati.

10. Na kakšen način bi po vašem mnenju obveščanje o delu organov upravljanja še izboljšali?

— v časopisu bi občasno izhajala priloga SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV 16
— po vsaki seji bi izdal informator in navedli vse važnejše sklepe, ki so bili sprejeti 15
— poleg gornjih dveh odgovorov jih je 12 članov zapisalo, da je obveščanje o delu delavskega sveta in upravnega odbora zadovoljivo.

Med predlogi so bili:

— v vseh delovnih enotah naj bi bil razbošen material za seje delavskega sveta podjetja in po njej;

— važnejše sklepe bi razglaševali po zvočniku,
— družbeno politične organizacije bi morale pri delu organov upravljanja več sodelovati;

Mnenje o seminarju

1. Ali se vam zdi ta oblika seminarjev primerna za naše izpopolnjevanje?

— da 34

2. Ali je program z ozirom na razpoložljiv čas dobro pripravljen?

- dobro 25
- preobsežen 4
- premalo izpolnjen 1
- brez odgovora 4

3. Na vprašanje, kaj pogrešajo v programu, je 21 vprašanih odgovorilo, da ničesar, medtem ko so ostali predlagali npr. več predavanj o odnosih med ljudmi, konkretne primere dobrih ali slabih organizacijskih rešitev v posameznih podjetjih.

4. Menite, da bi s takšnimi seminarji nadaljevali?

- da 29
- delno 1
- ne 1
- po potrebi 1
- brez odgovora 2

5. Današnji seminar je le del pripravljenega programa izobraževanja. Ali menite, da bi morali program strniti v celoto (v več dni)?

— da 23, ne 6, brez odgovora 5.

6. So potrebni seminarji ali bi po vašem mnenju zadostovala občasna predavanja?

— ne bi zadostovala občasna predavanja 23

— bi zadostovala 5

7. Seminar s področja organizacije dela in samoupravljanja smo doslej organizirali samo za člane delavskega sveta podjetja. Ali menite, da bi ga morali še za koga?

— da, za vodje delovnih enot, — za organe družbeno političnih organizacij,

- za člane KOP,
- za vse strokovne delavce,
- za predsednike svetov delovnih enot.

Takšna so torej mnenja in predlogi članov delavskega sveta podjetja. Za uredništvo so zgolj statistični podatki, za Gumarski izobraževalni center in politične organizacije pa morda tudi kaj. Predvsem za družbeno politične organizacije, saj v zadnjem času vse manj slišimo, kako in kaj delajo za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

JOŽE ŠTULAR

Na rob!

29. november - Zakaj

Iz leta v leto ugotavljamo, da so proslave in kulturne prireditve organizirane za praznike, zelo slabo obiskane. Vprašujemo in ugibamo - zakaj? Z delom prenehamo uro pred koncem in posebni avtobusi odpeljejo člane kolektiva pred delavski dom. Večina se jih takoj porazgubi po svojih opravkih, gotovo prepričani, da ne smejo zamuditi prilike in jo izkoristiti za osebne stvari. Ne pomislijo, koliko denarja izgubi kolektiv s tem, ko 45 minut ne teče proizvodnja, koliko truda in sredstev je bilo treba, da imamo danes tako kulturno skupino, ki je lahko vzgled mnogim drugim podjetjem. Moramo biti toliko samokritični do sebe in si priznati, da tako ravnanje ni in ne more biti odraz dostojnega in poštenega človeka, da je potem naš kolektiv nezrel, nazadnjaški in brez moralnih kvalit.

Čeprav večina ni takšnih, smo le odgovorni za posameznike, ki kvarijo ugled vsega kolektiva. Mislim, da moramo vsa taka dejanja ostro in odločno obsoditi.

Kulturna skupina se trudi, mi pa moramo njenemu prizadevanju dati priznanje.

PETER BOGATAJ

Nove naloge

(nadaljevanje s 1. strani)

Z reorganizacijo ZMS so dane široke možnosti za aktivno udeleževanje vsakega mladca v mladinskem aktivu na tistem področju, ki ga zanima. Vendar so to samo možnosti. Treba je pridobiti osnovno znanje, ki je neobhodno potrebno za uspešno delovanje v Zvezi mladine. Nekateri mladinci odklanjajo seminarje in predavanja, čeprav je njihov cilj, da spoznavamo razvoj naše družbe, perspektive in možnosti v prihodnje, razvoj in izpopolnjevanje samoupravljanja, delitev OD po učinku, položaj v svetu itd.

Opazam, da je v našem podjetju zelo malo mladincev včlanjenih v ZK. Hotel sem poudariti, da bi morala biti dolžnost tistih, ki se čutijo sposobne, da bi s svojim mladostnim članom in naprednimi idejami pripomogli k še uspešnejšemu delovanju te organizacije.

Naši mladinski aktiv je med najboljšimi v občini Kranj, kar je zasluga manjšega števila članov. Le-ti bi morali biti s svojim delom za vzgled tistim, ki do sedaj še niso aktivno delali.

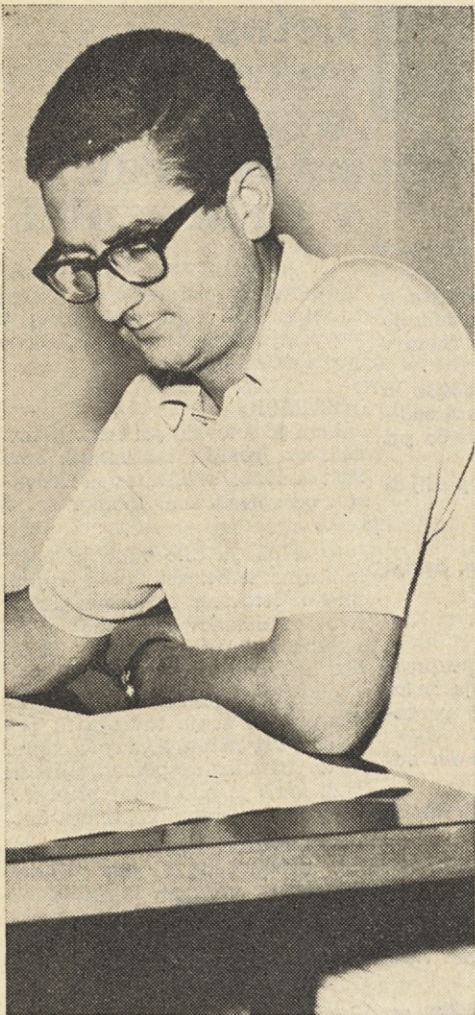
Dolžnost vsakega zavednega mladca je, da prispeva svoj delež k gradnji socializma, k razvijanju samoupravljanja, kar je zagotovilo za boljše in lepše življenje. Le z vestnim delom na svojem delovnem mestu, v samoupravnih organih, družbeno političnih organizacijah bomo dokazali, da spoštujemo vse tiste, ki so se borili za neodvisnost in demokratično ureditev, da smo zares napredna mladina socialistične družbe.

PETER BOGATAJ

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA, NJIHOVIM SVOJCEM, NAŠIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE

ISKRENE ČESTITKE K DNEVU REPUBLIKE!

ORGANI UPRAVLJANJA
DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

Naš razgovor: Jože Lakner, diplomirani ekonomist

Nabava, to je področje, o katerem tako malo slišimo, kakor da bi bilo samo po sebi umevno, da vse teče »kot namazano«.

Še pred dvema letoma, morda pred tremi, pa je bila predmet naših vsakodnevnih razgovorov. »Kavčuka primanjkuje!« smo pisali. »Če do konca tedna ne dobimo korda, ne bomo mogli delati,« ipd. Zadnji dve leti samo še zapišemo: Surovine za tekoči mesec zagotovljene. To me je vzpodbudilo, da sem za razgovor zaprosil Jožeta LAKNERJA, dipl. ekonomista, glavnega komercialista nabave.

1. V uvodu v najin razgovor sem omenil razliko med nabavljanjem osnovnih surovin pred leti in sedaj. Ali je to posledica jugoslovanske nabavne politike, razmer na tržišču (svobodnejši uvoz, ponudbe), ali ste rešitev našli doma, v Savi?

»Moram priznati, tov. urednik, da ste me za razgovor zaprosili ravno v pravem času, to je konec leta, ko imamo v nabavni službi ponavadi 'veliko dirko' za deviznimi sredstvi. Dobili smo namreč zopet nov devizni režim. Kakor vedno v takih primerih smo v nabavni službi pošteno zaposleni z zbiranjem raznoraznih podatkov in pregledov, ki jih je ob takih prilikah potrebno pošiljati v Beograd. Prepričan sem, da delim mnenje svojih sodelavcev, če trdim, da je ta posel eden najneprijetnejših v naši službi.

Pred dvema letoma se je namreč devizni režim za naše podjetje kot pretežnega uvoznika (in sveda tudi za vsa ostala sorodna podjetja v državi) spremenil in dobili smo tako imenovane devizne kvote. Glavna devizna kvota se je imenovala globalna devizna kvota — GDK, ki se je ugotavljala na osnovi uvoza v letu 1966 in iz katere smo lahko plačevali večino surovin, kot naravni in sintetični kavčuk, avtokord, razne kemikalije. Ne glede na to, da se ta kvota za prihodnje leto, to je 1967 ni povečala, smo povečano proizvodnjo brez večjih težav oskrbeli s surovinami, saj nam je uspelo cene večine navedenih surovin občutno zmanjšati. Pri tem smo imeli tudi nekaj sreče, kajti cena naravnega kavčuka v lanskem letu in začetku letošnjega leta je bila najnižja po vojni.

Ne glede na to, koliko je bil ta sistem dober ali ne, je imel nekaj prednosti, ki so ugodno vplivale na poslovanje. Ze v začetku leta smo vedeli, na koliko deviznih sredstev lahko računamo in smo politiko nabave krojili na daljša obdobja. Ker se ni veliko spreminjal, je nudil neko sigurnost, dobavitelji so dobili zaupanje v naše poslovanje, ni bilo večnega tekanja za devizami, ker je bil sistem utečen, lahko smo se boljše posvetili poslu samemu in oskrba s surovinami je tekla brez zastojev.

Če primerjamo letošnje devetmesečno poslovanje z enakim obdobjem v preteklem letu, ugotovimo:

- da je obseg proizvodnje večji za 9,2 %,
- da je storilnost porasla za 6,1 %,
- da je dohodek na zaposlenega večji za 19,4 %,
- da je celotni dohodek večji le za 3,6 %.

Obseg poslovanja (proizvodnja in prodaja) še vedno občutno zaostaja za predvidenim po gospodarskem načrtu, saj je letni plan proizvodnje dosežen le 68,9 %, letni plan prodaje pa 71,5 %. Zelo ugoden je izvoz, ki je v devetih mesecih tega leta dosegel že 610.660 US dolarjev, in to v celoti na konvertibilnovalutna področja.

Ugodnejši so rezultati ekonomičnosti poslovanja. Splošni stroški so za 4,9 % nižji od planiranih, hkrati pa je nižja tudi udeležba poslovnih stroškov v celotnem dohodku kar dokazuje finančni rezultat, ki je dosežen 73,1 %, v primerjavi s celotnim dohodkom, ki je dosegel le 62,8 % od predvidenega. Če upoštevamo povečane splošne stroške v tretjem tromesečju (nadomstila za letne dopuste) zmanjšamo proizvodnjo in prodajo zaradi letnih dopustov, lahko ugotovimo, da bi z intenzivnejšim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti (skrajšanje vulkanizacijskih časov, racionalizacija tehnoloških postopkov) dosegli znatno višji finančni uspeh. Dohodek in finančni rezultat, ki sta predvidena z gospodarskim načrtom, bomo dosegli le, če bomo povečali obseg proizvodnje in prodaje. Predvsem bomo morali posvetiti lastni trgovski mreži, pri kateri se slaba dinamika prodaje nadaljuje tudi v drugem polletju. Za uresničitev gospodarskega načrta moramo brezpogojno realizirati ukrepe, ki jih je delavski svet sprejel že ob poslovnem poročilu za prvo polletje.

RUDI BABNIK

Do prve večje spremembe je prišlo konec lanskega leta. Po tem moramo praktično vse uvoženo blago dinarsko plačevati, čim ga naročimo, pa čeprav nam ga dobavitelji nudijo tudi do 3 mesece brezplačno. S tem predpisom je praktično nemogoče sklepati kakršen koli kreditni posel, razen tistih seveda, ki jih Narodna banka posebno odobrava.

Pred kratkim se je devizni režim zopet spremenil. Pravijo, da bo boljši od prejšnjega in mi v nabavni službi moramo verjeti, da je to res. Res pa je tudi, da nam stalne spremembe povzročajo veliko preglavic in tudi škode. Sprememb je toliko, da jim komaj sledimo, saj je uradni list postal že skoraj dnevni list.

Praktično pa izgleda vsa stvar tako, da je novi devizni režim za večino glavnih surovin spremenil 3. 10. 1968 devize za del naših potreb, v četrtem kvartalu pa smo dobili šele v soboto, 6. 11. 1968. Osebnostno smatram, da je tako poslovanje zvezne administracije skrajno neodgovorno. Vsekar stari način dodeljevanja deviznih sredstev ne bi smel prenehati, dokler ga novi ne bi bil v stanju popolnoma zamenjati. Proizvodnja teče sicer normalno, ker smo imeli nekaj starih zaključkov in zaloge. Lahko si pa predstavljate, da 'izpad' v dodeljevanju deviznih sredstev za več kot en mesec ne bo lahko prebroditi.

V čem je bistvo novega sistema? Zelo poenostavljeno povedano, gre za dogovor med proizvajalci, prodajalci in potrošniki gum, v katerem bodo v bodoče devizna sredstva, ki so bila do sedaj namenjena za pretiran uvoz avtopnevmatike, uporabljeni za nakup surovin za domačo gumarsko industrijo. Na ta način bi ji zagotovili proizvodnjo s polno zmogljivostjo. Na papirju vsa stvar izgleda čisto v redu, vendar jo je potrebno veliko resneje in hitreje reševati, sicer je že vnaprej obsojena na neuspeh.

2. V nabavni službi sta oddelek za domačo nabavo in za uvoz surovin. Menda so tudi pri domači nabavi težave. Kakšne, kje in za kaj?

»Naše podjetje uporablja pretežno surovine iz uvoza. Zato je takemu načinu nakupa prilagojena tudi organizacija nabavne službe, in sicer imamo oddelke razdeljene po vrstah materialov (kavčuk, tekstil, kemikalije itd.), referent posameznega oddelka pa obdeluje domače in tuje tržišče. Doma se srečujemo predvsem z 'jugoslovanskimi' težavami: s kvaliteto, roki dobav, ceno itd. Moram pa priznati, da se je situacija po reformi precej spremenila na bolje in da smo razen redkih izjem z domačimi proizvajalci zadovoljni.

3. Ali so res nekatere domače surovine ali polizdelki, ki jih rabimo v Savi, dražje od uvoženih?

»Res je. Kot sem že povedal, za našo proizvodnjo potrebujemo cca 70 % surovin iz uvoza, ker jih doma ni na razpolago ali pa z dobavitelji nismo zadovoljni. Pri tem moram omeniti, da prehajamo na proizvodnjo po Semperitovi tehnologiji in če hočemo tržišču nuditi kvalitetno pnevmatiko, moramo predelovati tudi kvalitetne surovine, ki pa jih nekateri domači proizvajalci niso sposobni dobavljati. Razen tega pa so večinoma tudi dražje od uvoženih.«

4. Za našo proizvodnjo so vse važnejše surovine iz uvoza (kavčuko). Gotovo bo naše delavce zanimalo, kje dobimo devize, da lahko uvažamo?

»Na to vprašanje, tov. urednik, bom našim bralcem raje odgovoril v eni kasnejših številkih našega časopisa, ko bo sedanji devizni režim vsaj kolikor toliko ustaljen.«

5. Surovine dobivamo z vseh koncev sveta. Ali je to res?

»Surovine v glavnem dobivamo iz evropskih držav, razen naravnega kavčuka, ki ga dobivamo iz daljnega vzhoda (Malezija, Singapur, Indonezija, itd.). Večino poslujemo z zelo solidnimi dobavitelji, ki nam nudijo razne kreditne olajšave pri nakupu blaga, le da jih je zaradi naših predpisov težko vedno izkoristiti. Nekoliko preglavic nam povzročajo nekateri dobavitelji iz vzhodno-evropskih držav, ki se še niso otresli togega planskega načina trgovanja.

Sicer pa je evropsko tržišče za nas najprikladnejše, ker so prevozi krajši in cenejši in nam niso potrebne prevelike zalog surovin. Seveda pa so ponudbe nekaterih oddaljenejših dobaviteljev, posebno iz Japonske, tudi zanimive.«

6. Vaše mnenje, predlogi, pripombe...?

»Iz navedenega mogoče izzveniti, da se v naši službi ukvarjamo samo s problemi deviz. Drži, da smo koncem vsakega leta pretežno angažirani na tem poslu.

Seveda pa je potrebno za uspešno delovanje naše službe opraviti še cel kup drugih opravil: nakup, transport, prevzem, skladiščenje, izdaja blaga, itd., ki so prav tako važna. Vsak od navedenih poslov ima svoje specifičnosti, o katerih bi se dalo veliko povedati. Pa o tem kdaj drugič.

Vam, tov. urednik, pa najlepša hvala, da ste mi dali priložnost, da spregovorim o delu problemov, ki tarejo našo službo.

JOŽE STULAR

Poslovanje v devetih mesecih tega leta

Letos rekordno število letovalcev v Crikvenici

V letošnjem letu smo sorazmerno malo pisali o letovanju naših delavcev in poslovanju počitniških domov. Razlogov za to je bilo več, vendar ta sestavek ni namenjen tej razpravi.

Pred kratkim so v Počitniški skupnosti zaključili letni obračun letovanja v Crikvenici. Ugotovitve so zelo zanimive, zato sem zaprosil tov. P. Žiganteja, referenta za družbeni standard, naj vam kaj več pove o tem.

»Turizem je mlajša dejavnost, ki pa se pri nas iz leta v leto močneje uveljavlja«, je dejal tov. Žigante. »Dohodki od turizma v Jugoslaviji so lani in letos dosegli višino (ocena), ko že lahko govorimo o posebni gospodarski panogi, ki iz leta v leto bolj pozitivno vpliva na našo zunanje trgovinsko bilanco.

V turistično gospodarstvo spada tudi počitniški domovi delovnih organizacij ali drugih skupnosti.«

»Torej tudi naša počitniška domača?«

»Da. Leta 1965 je izšel zakon, ki enači počitniške domove delovnih in drugih skupnosti z ostalim komercialnim gostinstvom — hoteli, restavracije idr. Po tem smo morali naš počitniški dom v Crikvenici registrirati kot restavracijo, ki je odprta za vse goste. Upravljamo jo sami.«

»Kakšne pa so bile posledice tega?«

»Zelo dobre. Hočem reči pozitivne. V Savi smo imeli letos že tretje leto kolektivni dopust, to pa pomeni, da bi naši delavci zasedli dom, v najboljšem primeru mesec dni. Po uveljavitvi omenjenega zakona, pa smo imeli precej bolj proste roke in to nam je omogočilo, da smo samoiniciativno iskali interese za letovanje v našem domu. Nujno je bilo namreč kar najbolj izkoristiti kapacitete doma v vsej letovalni sezoni, ki v Crikvenici običajno traja od 1. maja do 30. septembra. Že tri leta uspešno sodelujemo s turističnimi agencijami Turist biro Ljubljana, Avto-promet Gorica in Trans turist Skofja Loka. Med koristniki naših počitniških uslug v Crikvenici je tudi kolektiv cementarne Anhovo in v zadnjih dveh letih vse več savinskih poslovnih partnerjev iz tujine. In če na koncu naštevanja omenim še, da smo imeli letos v gosteh spet (lani prvič) člane kolektiva Matador in gostov iz Semperita, mislim, da sem povedal vse.«

»So s tem zmogljivosti doma izkoriščene in kakšno je bilo poslovno leto v Crikvenici?«

»Za nas so poleg rednih precej pomembni tudi prehodni gostje, ki se v našem domu zadržujejo dan ali dva. Letos smo imeli 10.114 nočitev, to je kar za 3.000 več kakor lani. Vendar pa moram opozoriti, da številka 10.114 nočitev predstavlja zgornjo mejo zmogljivosti doma, dosegli pa smo jo zaradi izrednega zanimanja za letovanja domačin in tujih turistov. Da so delavci v domu zmogli vse delo, smo zaposlili v glavni sezoni še eno delavko, in ker je primanjkovalo ležišč, smo jih letos 30 več najeli izven doma.

Finančni rezultat pa je bil takle: imeli smo 314.707,91 ND bruto prometa, lani 292.157,02. To je za nekaj nad dva milijona več kot lani, vendar pa je — razdeljeno na nočitve — finančni rezultat slabši kot lani.

Ce primerjamo odstotke porasta pri številu penzionov z odstotkom porasta izkupička, ugotovimo, da so penzioni porasli, finančni rezultat pa je slabši. Pri tem (Nadaljevanje na 4. strani)

Informacija o uvajanju poizkusnega ocenjevanja kvalitete dela

Po sklepu 5. redne seje delavskega sveta z 28. avgusta 1968 je bilo septembra izvedeno poizkusno ocenjevanje kvalitete dela. Pri poizkusu je bilo ocenjenih 89 delavcev iz 10 delovnih enot, kar v tistih delovnih enotah, kjer je bil izveden poizkus ocenjevanja, predstavlja 12 % zaposlenih. Pri tem je treba upoštevati:

1. da nekateri vodje niso ocenjevali, ker še nimajo zbranih potrebnih podatkov, ampak so jih začeli zbirati takoj po sklepu delavskega sveta o uvedbi ocenjevanja;
2. nagrajevanje po kvaliteti dela na osnovi podatkov statistične kontrole kvalitete dela zajema cca 700 delavcev. Na takih delovnih mestih bo ocena kvalitete dela uporabljena samo v primeru, če zaradi

Vulkanizacija avtozračnic

premahnega števila podatkov metoda statistične kontrole kvalitete odpove.

Oktobra je bilo ocenjenih 50 delavcev v 8 delovnih enotah, ki so 15. novembra že prejeli izplačan osebni dohodek, v katerem bo upoštevana tudi različna kvaliteta dela. Pričakujemo, da bo delo predvsem teh delavcev, katerih del izplačanega osebnega dohodka bo že na račun kvalitetnejšega ali manj kvalitetnega dela bolj natančno, skratka, da bo želja za višjim osebnim dohodkom vplivala na kvaliteto dela.

ANDREJ KOŠIČ

Na skupni seji so člani delavskega sveta Sava in Standarda soglasno izvolili za predsednika Tineta Klemenčiča, za njegovega namestnika Pa Petra Jekovca (levo in desno).

Skupna seja TK ZM Sava in TK ZM Standard

V torek, 12. novembra, je imelo predsedstvo tovarniške konference ZM Sava 3. redno sejo, na katero so bili povabljeni tudi predstavniki mladinskega aktiva Standard in Testilindus. Na seji smo razpravljali predvsem o tem, kako se bomo mladi povezali in s skupnimi moči prispevali delež k političnemu in kulturnemu življenju v združenem podjetju.

Dragi urednik!

Kakor vidiš, sem se tudi jaz po dolgem času odločil, da se ti oglašim z nekaj vrsticami.

Ze precej časa je minilo, odkar sem zapustil kolektiv in odšel v JNA. Čeprav sedaj živim precej daleč od vas, me vseeno zanimajo razmere v kolektivu. Ko pa odslužim vojaški rok, se spet vrnem v vaše vrste.

Vse delavce prav toplo pozdravljam, želim jim vse najboljše in mnogo uspehov pri njihovem delu. Posebno toplo pozdravljam sodelavce iz DE avtopnevmatikarna II in jim želim veliko sreče pri doseganju novih delovnih uspehov.

Prosim te, da te vrstice objaviš v glasilu in da mi pričneš pošiljati časopis na nov naslov.

Se enkrat veliko uspeha in lepo pozdravljeni.

Vinko Potočnik, v. p. 8097-7, Horgoš, Baška, Srbija

Spoštovani kolektiv!

Po dolgem času se vam zopet oglašam in vas tovariško pozdravljam. Sporočam vam, da ne služim več vojaški rok v Banja Luki, ampak v Benkovcu, kamor sem prišel pred tednom dni v prekomando.

Se enkrat vas tovariško pozdravlja vaš sodelavec, ki je na odsluženju vojaškega roka.

Slavko Perdan, v. p. 2870/18-1, Benkovac, Hrvatska

Dragi urednik!

Po dolgem času se ti zopet oglašam, in to z malo daljšim pismom. Danes je preteklo točno 447 dni vojaščine. To je precej in prav zaradi tega želim pozdraviti vse nekdanje sodelavce in sodelavke. Želim vam vsem skupaj čimveč uspehov pri delu v tovarni.

Zdaj, ko me loči od vas in tovarne še dolgih 90 dni, si želim — in to zelo — da bi se čimprej vrnil med vas.

Naj vam malo opišem mesto, v katerem se nahajam od marca letos. Mesto ni veliko, morda tolikšno kot Kranj. Z ene strani ga obdajajo planine, z druge strani pa prekrasno jezero. V mestu je precej zgodovinskih in arheoloških najdišč. Stare cerkve, Sveti Kliment in Sveta Sofija pa so prava poslastica za turiste. Veliko spomenikov je še iz časov, ko je bila Makedonija pod turškim jarmom. Na več mestih kipijo v nebo minareti in vsakemu tujcu že vnaprej povedo, da živi tu največ muslimanov. Podnebje je milo, tako da še nimamo preglavic z mrazom.

Za mesto Ohrid je značilen popularni korzo. Nekateri pravijo, da je to nekaj najlepšega, kar more mlad človek doživeti. Vojaki se s tem ne strinjamo povsem, kajti takrat, ko je najlepše, se moramo vrniti v kasarno.

Tako sem vam na kratko opisal kraj, v katerem služim kadrovske rok. Na koncu vam priskrbo čestitam za uspešno vajo civilne zaštite. Prav vsi časopisi so polni pohval na račun tovarne Sava. Prav iz srca vam čestitam za uspehe, ponosen sem na vas.

Nazadnje čestitam vsem članom kolektiva ob dnevu republike in pozdravljam vse sodelavce in sodelavke iz tehnične hale, posebno pa fante, ki kot jaz služijo narodu.

Dragi urednik, poslavljam se z upanjem, da moje pismo ne bo romalo v koš. Drugič se bom oglašil s kratkim člankom o kulturnem spomeniku.

V kratkem nasvidenje!

Frenk Vitez, v. p. 5970-44, Ohrid

Dragi vojaki!

Kar redno se oglašate in tega smo zares veseli. Kot vidite, vaša pisma niso romala v koš — objavili smo jih z željo, da jih bodo prebrali tudi vaši sodelavci, ki jih pozdravljate.

Frenk, tebi pa posebna hvala za prijetno pismo.

Med pismi, ki smo jih prejeli, je bilo tudi pismo Štefana Zrinskega. Zahvaljuje se za časopis in pravi:

»Zgodilo se je tisto, kar sem si najmanj želel: zapustiti Maribor in s tem tudi Slovenijo.«

Štefan, rad ti verjamem, da ti je dolgčas za Mariborom. Toda, zdaj si vsaj in gotovo imaš veliko prijateljev, morda celo rojake v vaši kasarni, tako, da ti prav hudo dolgčas najbrž ni.

Časopis ti bomo pošiljali na nov naslov, za tiste, ki bi ti sami radi pisali, objavljamo tvoj naslov

Štefan Zrinski, v. p. 3790/28-b, Zagreb

Vidim, da so vas poslali drugam, vendar upam, da se boste kmalu vživeli v novo okolje. Potem pa še nekaj mesecev in med nami boste, v kolektivu.

Lepo vas pozdravljam in vam obenem čestitam k dnevu republike — 29. novembra.

Pa kmalu se oglasite!

UREDNIK

Letos rekordno število letovalcev v Crikvenici

(nadaljevanje s 3. strani)

upoštevamo iztržek v bifeju 51.841,96 ND. Lani smo torej v povprečju dosegli dokaj višje cene penzionov kot letos.

PRIMER:

Lani je letovalo pri nas 415 inozemskih gostov, od katerih smo iztržili 17.835 ND, letos pa 1366 gostov od katerih smo dobili 47.820,55 ND.

»Kakšno je bilo mnenje naših in tujih letovalcev (pod tujimi mislim letovalce iz drugih kolektivov in ustanov iz tujine) o posrežbi, kalorični vrednosti in izbiri hrane v našem domu?»

»Všeč nam je, če letovalci v domu povedo svoja mnenja in pripombe. Na osnovi tega smo odpravili že marsikatero pomanjkljivost. Tudi letos je bilo nekaj pripomb, predvsem na ceno oskrbnega dne.

Za razložitev naj omenim dvoje: V začetku leta, ko smo pripravljali cene prehrane in prenočišč v našem domu v Crikvenici in na Pokljuki, smo dali predlog v javno obravnavo: objavili smo predloge v glasilu — nanje ni bilo odziva — nato pa jih je sprejel delavski svet podjetja.

Cene oskrbnega dne v Crikvenici in na Pokljuki smo določili na osnovi primerjave z več podjetji. Naj povem, da smo bili med najnižjimi.

Primer:

SAVA	
letovanje v vikend hiši	24,00 ND
v privatnih sobah	34,00 ND
samo soba	10,00 ND

ALPE ADRIA, LESCE	
enotna cena letovanja	35,00 ND
samo soba	8 ali 9 ND

Cene so dokaj višje kot pri nas ob enakih pogojih gospodarjenja in verjetno imajo še manj stroškov za prehrano.

Letos smo pri hrani nekoliko bolj varčevali kot lani, ko se je dogajalo, da so gostje puščali tudi polovico obroka.

Kvaliteta hrane in količina mesa je bila še vedno nad povprečjem v primerjavi z ostalimi domovi v Crikvenici. To ni naša, temveč ugotovitev turistov, ki vsako leto hodijo v Crikvenico in ki so letos letovali pri nas. Mnogo teh je že med letovanjem izrazilo željo, da bi prišli k nam tudi prihodnje leto. Ni napak trditev, da so bile

pripombe nekaterih savskih letovalcev o letošnji kvaliteti hrane edine negativne ocene poslovanja. Negativnih ocen pa niso dajali inozemski turisti, ki so velikokrat bolj zahtevni in bi si lahko privoščili penzion v hotelu A kategorije. V večini so bili zelo zadovoljni in so menili, da je za takšno ceno nemogoče nuditi kaj več. Končno pa bomo pravilnost našega dela in poslovanja najočitneje videli prihodnje leto, na osnovi interesa za letovanje v Crikvenici.

PETER ŽIGANTE

Nagradna skandinavskakrižanka

Za ljubitelje križank smo za novembrske praznike pripravili večjo skandinavsko križanko. Za »objekt« smo vzeli delavce, ki skrbijo za obveščanje — uredniški odbor. Upamo, da jih poznate in da vam ne bodo delali preglavic.

Za pravilne rešitve razpisujemo pet nagrad

1. nagrada 50 N din
2. nagrada 30 N din
3. do 5. nagrada po 10 N din.

Rešitve pošljite v uredništvo do 15. decembra.

Micka GUMICA

Pismo mojim dragim bralcem bi se lahko začelo takole: Po dolgem času se vam spet oglašam. Najprej naj vam povem, da sem zdrava, in da mi gre dobro. Mislim, da sem kar dobro začela. In zakaj te tako dolgo ni bilo? bo vprašal kdo od vas. Razlog je samo eden: nič mi ne pišete in sporočate. Niso me nasilno prekinili, nič prepovali. In zdaj vas jaz vprašam: kaj je z vami?

Naj začnem »obiranje« pri najnovejšem dogodku — pri referendumu. Takole je bilo: tistega meglenega dne oz. jutra sem se skupaj z drugimi zgodaj odpravila na volišče v obratu II. Bil je veličasten pogled na vrsto tistih, ki so evidentirali volivce in delili glasovnice. Nekoliko manj veličasten je bil pogled na tiste, ki so skrivoma pogledovali okoli sebe in nato hitro obkrožili, za kar so se odločili. Se manj veličasten je bil pogled na še eno vrsto (drugo tega dne): na vrsto pri malici. Ko sem se takole počasi pomikala proti okencu, sem slišala: »Ti, veš, da mi je žal, ker sem glasoval proti. Ni sem vedel, da bodo za malico

klobase in še muz'ko so nam dali. Res, žal mi je. Mar naj bi to včeraj povedali«. Pametno modrovanje, ni kaj.

Iz obrata II sem se napotila še na ogled našega gnezda (obrat I, op. ured.). Pa je res gnezdo: vse rjavi, visi in odpada. Vratarnica je bolj rjavkaste barve, kot bi bila tam kakšna sušilnica za prekajeno meso.

»Pa zakaj tega ne pobarva-jo?« sem povprašala vratarja.

»Ah, veš, Mica, se ne izplača!« sem dobila pomilovalen odgovor vratarja. »Se leto ali dve bomo tukaj in res je ško. da denarja«, je še sam postal otožen. Hotela sem seči v žep po nekaj drobiža, pa sem se spomnila, da je to vendar družbena last, pa tega nisem storila.

Na volišču je bilo vse v redu, saj so člani komisije volišče lepo okrasili, od nekod prinesli celo radio, tako da je bilo vzdušje kar praznično.

Pa, ko sem ravno pri družbeni lastnini:

Zadnjič so naši vratarji zasledili dva tatova. Eden je ukradel pet plaščev za samo. kolnice, drugi avtozračnico. Prvi je na delavskem svetu

trdovratno tajil krajo in jo priznal šele pod težo argumentov, in to dan kasneje, drugi pa sploh ni tajil. Izgovarjal se je, da ga je za avtomobilsko zračnico prosil prijatelj in mu je hotel s tem napraviti uslugo (upam, da mu bo prijatelj uslugo povrnil, saj je zdaj brez dela!) Toda pri zadnjem je morda bolj zanimivo, da so na nje. govem domu našli orodja in gumenih izdelkov neznanega izvora za celo delavnico.

Ta primer ne bi bil vreden zapisa, če ne bi šlo za banalnost: pet plaščev stane 10.000, avtomobilsko zračnico pa 2.000. Se splača ukrasti in ostati brez dela?

Ali pa tisti, ki je kradel denar iz žepa sodelavcev v garderobi — na delo pa se je pripeljal z avtom. Ne bi rada posploševala, toda še so tati med nami. Naj se sami zamislijo nad svojim početjem prej ali slej se bodo »ujeli«.

Lani sem v tej rubriki opisala gradnjo avtomobilske zgradbe. Če sem tedaj izrazila dvom v upravičenost te pralnice na vrtu upravne zgradbe moram zdaj svoje mnenje spremeniti. Skozi vse leto so jo koristno uporabljali — vrabčki. Niti enega avtomobila pa niso tam oprali. Glavno je, da je denar korist. no naložen.

Lep pozdrav vaša

MICKA GUMICA

Komaj je dal oče hčerko iz rok, mora že zetu pomagati na noge.

Kdor nima niti prijatelja niti sovražnika, ta nima v sebi ničesar vrednega.

Papiga se zelo težko nauči pravilne izgovorjave besed, če njen gospodar jeclja.

Pri človeku je najbolj neumno to, da hoče vedno veljati za pametno bitje.

Neumnosti, ki jih počenjajo veliki ljudje, so nevarne, ker jih imajo navadno za modrosti.

Vsega nihče ne ve, preveč pa marsikdo.

Takole si nekateri predstavljajo tovarno: vse je naše!

Potovanje od Kranja do Pariza Če Sloven'c na rajžo gre...

Pigalle, Pigalle...

Zvečer so bile ozke uličice, ki vodijo na Place Pigalle in Place Blanche, sila živahne. Sama sebi skoraj verjeti nisem mogla, da so to iste ulice, kot sem jih ubirala zjutraj, ko sem hitela na Montmartre. Skrivnostni hodniki, ki so bili tedaj prazni in na stežaj odprti, tako da bi me skoraj zamikalo in bi se opogumila po-

ven na ulico, češ: »Te ne mika, da bi vstopil, pogledal in... izbral?«

V sosednjem baru sta se dva mlada zabavala tako, da sta se, držeč roke na hrbtu, skušala, kdo bo koga s silovitejšim poljubom prevrnil z vitkega barskega stolčka.

Pred boljšo restavracijo je stala limuzina. Za avtomobilsko šipo je

opozarjale nase... Dekle v belem dežnem plašču s črnimi naočniki je stalo pri prvih vratih. Moški je šel mimo. Opazovala sem ju. Samo za trenutek je zastal in mi mogrede vprašal za ceno. Dekle je gledalo naravnost, mimo obraza neznanca, in povedalo pogoje. On je odkimal in se izgubil v temi. Koliko jih bo še vprašalo nocoj, jutri, pojutrišnjem...

S skupino naših smo se namenili priti Rue Lepic. Vrata, hodnik, dekleta, vrata, hodnik, dekleta... Ena teh je stala pri vratih. Bila je drobna, bleda, brez šminke, brez vsiljivega parfuma. Tu pod lučjo se mi je zdela tako izgubljena, tako sama, da se mi je naravnost zasmilila. Trdo je stiskala jermen torbice, ki ji je visela čez ramo. Mirno je stala in gledala v eno smer. Le sem pa tja, če je kakšen neznanec ob njej postal, se je zazrla vanj z močnimi modrimi očmi in upajoče vprašala: »Monsieur? ...« Kdo ve, kakšno grenko življenje živi ta prodajalka ljubeznij!

Toda vse niso take! Večina teh cocottes je vsiljivih, včasih nedopovedljivo nesramnih, letajo za moškimi, pa čeprav vodi ta pod roko svoje dekle, in ko vidijo da se zanj ne zmeni, ga oblaja z vsemi mogočimi in nemogočimi psovskami in opolzkimi izrazi, spremljano seveda še s primernimi vulgarnimi kretnjami.

Pigalle — pariški geto

Vključila sem se v živo reko teles, ki so hitela po pločnikih mimo razstavljenega mlina, restavracij, barov s strip-teasom — če hočete tudi v avtomatu za 2 franka. Sprašujem se, kdo so vsi ti ljudje, ki jih tu srečujem. Sem ne prihajajo pravi Parižani. Ne. Tu zvečer zaživi pariško podzemlje, sem prihaja pariško dno: cipe, težaki, šoferji, smetarji, brezdomci, kriminalci, brezposelni, predvsem pa pieds noirs — črne noge... Tako namreč Parižani imenujejo temnopolte Alžirce, Marokance in druge Afričane, ljudi, ki so se dotaknili črnega kontinenta in žive v Parizu kot v getu. Zanje je Pigall to, kar je za črnce v New Yorku Harlem!

No, seveda sem prihajajo še so si vsako predrznost, kajti tu so radovedni turisti z vsega sveta, ki si lahko tu od blizu ogledajo te ljudi z dna. (Moja radovednost na Pigallu bi se mi prav kmalu krepko maščevala.)

Can-can je doma na Montmartru

Na Place Blanche je Moulin Rouge s svojimi velikimi razsvetljenimi loputami rezal temo. Predstava se je bila že začela in rdeče oblečeni portirji so se sprehajali pred vhodom. Moulin Rouge — pojem nočnega Pariza. Proslavil ga je slikar — impresionist Lautrec s svojim slovitim plakatom, na katerem je upodobil plesalko can-cana La Goulue z množico spodnjih kril tako živo in drzno, da se je zaletaval vanj ves Pariz. Lautrec je pogosto zahajal v Moulin. Tu se je v krogu plesalk can-cana, igral in prijateljev do nezvesti nacejal s konjakom in tako pozabljal na svojo pohabljenost.

Can-can se je v Moulin Rouge preselil iz starega pariškega lokala — plesalne dvorane — L'Eli na Pigallu, kjer so si ob nedeljah dajale duška mlade perice, šivilje, modeli in prostitutke. Dovoljevale

Pariz je jokal...

Pigalle. Tu se je nekoč za borih 10 frankov prodajala tudi Edith Piaf, pariški slavček. Tu je prepevala svoje večne šansone — d'amour... Milord, Monsieur incognito, C'est l'amour... Tu se je pobrala z dna in se povzpela na odre, kot so pariška Olympia, Odeon itd. Pela je celemu Parizu z vrhnje ploščadi Eifflovega stolpa, osvetljena z reflektorji, svoj nepozabni »Je ne regrette rien.« (Ničesar ne obžalujem). 80.000 Parižanov jo je leta 1963 spremlilo na njeni zadnji poti k počitku na pokopališče »Pere Lachaise« Pariz je jokal za drobnim šansonjerkom, ki se je dvignila iz pariškega blata in ki ji je usoda namenila, da bo vse svoje življenje pela o lju-bezni.

(Dalje prihodnjič)

Pogled na Pariz z vrha Notredamske cerkve

gledati še dlje v notranjost hiše, so bili sedaj napolnjeni z dekleti in magično modro-rdečo-zeleno-vijolično svetlobo. Umazanijo in puščobo tega dela mesta podnevi je sedaj preplaval silen tok življenja: bar pri baru, zabavišče pri zabavišču, bordel pri bordelu, migljajoče reklame... in ženske, ki so vsemu temu dajale ritem...

Vrata v nek bordel, ki se je utapljal v tobačnem dimu in iz katerega vrteči se barvni reflektor metal vseh vrst barv tudi na ulice, so bila na pol odprta, toda ravno toliko, da se je videlo deklet, dolgolasa črnolaska, ki je sedela na visokem barskem stolčku: ena noga na tleh, druga na sosednjem stolu, dekle pa si je ob visoko zavihanem mini-krilu s počasnimi gibi popravljalo nogavico in spogledljivo pogledovalo

lastnica pustila tole neposredno vabilo:

...Moj dragi gospod

Čakam te vsak večer od 19. do 21. ure.

Pridi, če se me zaželiš!

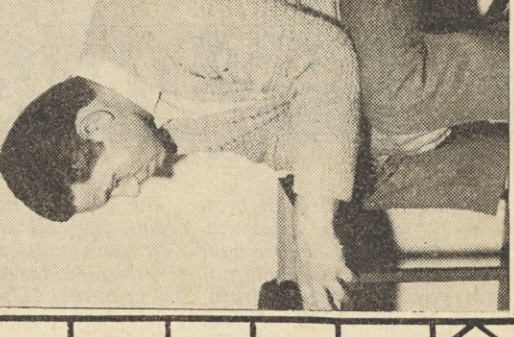
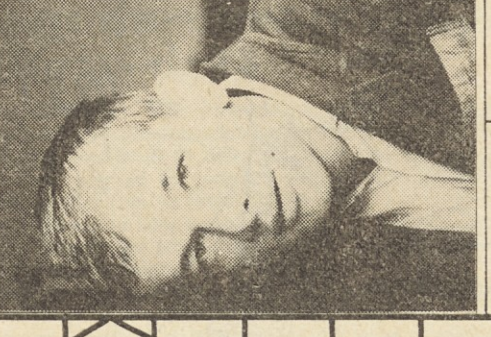
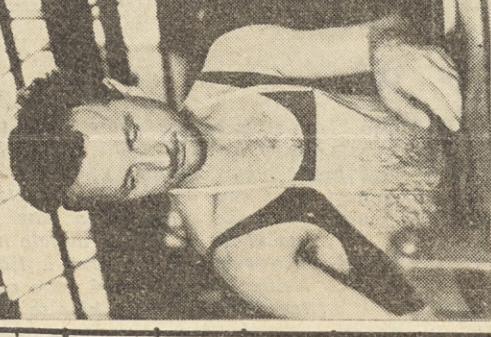
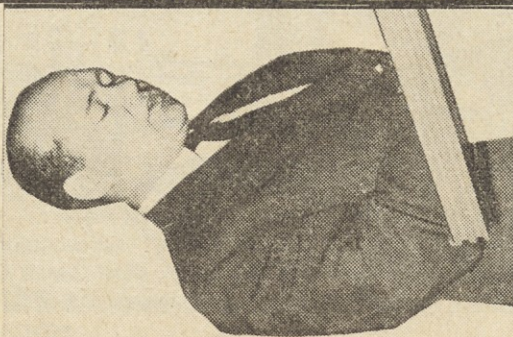
Vabilo je bilo opremljeno tudi s fotografijo dekleta — blondinke z izzivajočimi prsmi. No, kaj kmalu je avtomobil — Cher monsieur je prisedel — odpeljal po Boulevard de Clichy.

Semenj bil je živ...

Ulice, ki vodijo s Place Pigalle na Montmartre so ponoči dobesedno neprehodne za žensko. So povsem brez luči in svetloba prihaja le s spodnjega trga, tako da osvetljuje le dekleta, ki stoje pri najbližjih vratih. Najprej se ni videlo, slišati je bilo le glasen, v temi skoraj pošasten, izzivalen smeh deklet, ki so čakale in tako

Le Moulin Rouge

[illegible]